

Class-10

Sub-Sanskrit gr

Ch-2

Date:22 -7-20

दिए गए कार्य को copyमें पूर्ण करें।

अभ्यास:- 1

(क) वस्तुनिष्ठप्रश्नाः

- अव्ययीभावसमासस्य उदाहरणम् अस्ति-
(अ) पीताम्बरः (आ) नीलकमलम् (इ) यथाशक्ति (ई) त्रिलोकी ()
- अव्ययीभाव-समासस्य उदाहरणम् अस्ति-
(अ) महापुरुषः (आ) चतुर्युगम् (इ) उपकृष्णम् (ई) प्राप्तोदकः ()
- कर्मधारयसमासस्य उदाहरणम् अस्ति-
(अ) पीताम्बरम् (आ) पीताम्बरः (इ) निर्मक्षिकम् (ई) पञ्चपात्रम् ()
- द्वन्द्वसमासस्य उदाहरणम् अस्ति-
(अ) दशाननः (आ) दशपात्रम् (इ) वाक्त्वचम् (ई) महापुरुषः ()

(ख) अतिलघूत्तरात्मकप्रश्नाः

निम्नलिखितपदानां समासविग्रहः कर्तव्यः-

- घनश्यामः -
- प्रतिदिनम् -
- छत्रोपानहम् -
- विद्याधनम् -
- अधिहरि -

(ग) लघूत्तरात्मकप्रश्नाः

निम्नलिखितपदानां समासविग्रहं कृत्वा समासस्य नामापि लेखनीयम्-

समस्तपदम्	विग्रहः	समासस्य नाम
1. सुन्दरबालकः
2. पुनर्व्याघ्रः
3. अनुरूपम्

4. घनश्यामः

5. शिरोग्रीवम्

2. निम्नलिखित विग्रह वाक्यानां समासः करणीयः-

1. श्वेतं वस्त्रम् -

2. मुखं कमलम् इव -

3. रूपस्य योग्यम् -

4. उन्नतः वृक्षः -

3. 'क'- खण्डं 'ख'- खण्डेन सह योजयत।

क खण्डः

ख खण्डः

(1) अव्ययीभावसमासः

उपवनम्

(2) द्वन्द्वसमासः

कुसुमकोमलम्

(3) कर्मधारयसमासः

हरिहरौ।

उत्तराणि-

(क) वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः

(1) इ (2) इ (3) अ (4) इ

(ख) अतिलघूत्तरात्मक प्रश्नाः

(1) घन इव श्यामः (2) दिनं दिनं प्रति (3) छत्रं च उपाहनम् च (4) विद्या एव धनम् (5) हरौ इति

(ग) लघूत्तरात्मक प्रश्नाः

1. सुन्दरः बालकः इति (कर्मधारयसमासः) (2) पुरुषः व्याघ्रः इव (कर्मधारयसमासः) (3) रूपस्य (अव्ययीभावसमासः) (4) घन इव श्यामः इति (कर्मधारयसमासः) (5) शिरः च ग्रीवा च (द्वन्द्वसमासः)

2. (1) श्वेतवस्त्रम् (2) कमलमुखम् (3) अनुरूपम् (4) उन्नतवृक्षः

3.

क खण्ड

ख खण्ड

(1) अव्ययीभावसमासः

- उपवनम्

(2) द्वन्द्वसमासः

- हरिहरौ

(3) कर्मधारयसमासः

- कुसुमकोमलम्